

Brannsikkerhet i eksisterende bygg, bevaring og bærekraft

JOHANNE KVÆRNER HESTETUN

Bakgrunn

Bidragstere

Motivasjon

Hva var utfordringen og hvorfor er det viktig

- Vi bygger for fremtiden
- Behov for et system som er forutsigbart
- Hvordan er forståelsen og praktiseringen av regelverk for brannsikkerhet ved tiltak i eksisterende bygg
- Hva er viktig for å oppnå forsvarlig brannsikkerhet

Metode

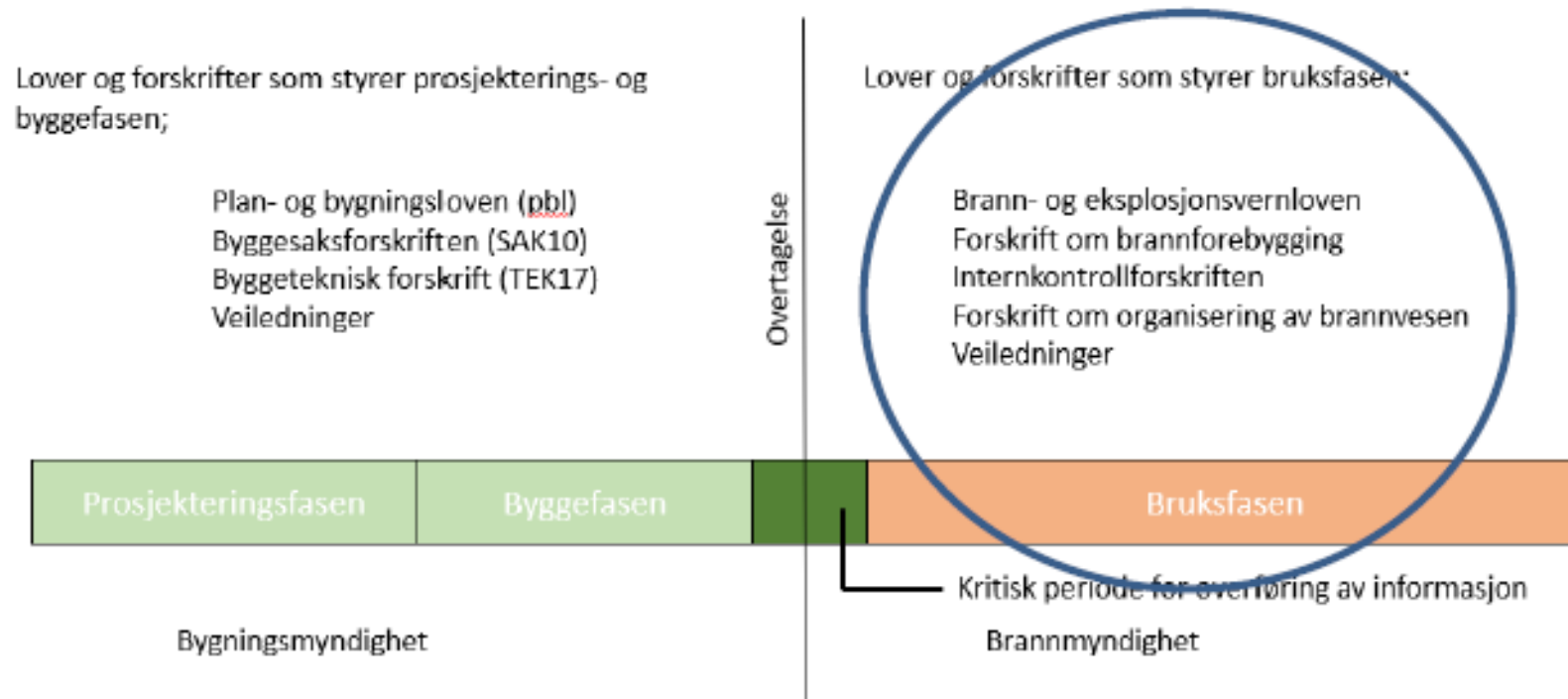
- Kvalitativ og kvantitativ metode
- Spørreundersøkelse og litteraturstudie
- Brennaktuelt, linkedin, kommunenorge

Utdrag fra PBL formål §1-1:

«Loven skal fremme bærekraftig utvikling til beste for den enkelte, samfunnet og framtidige generasjoner.

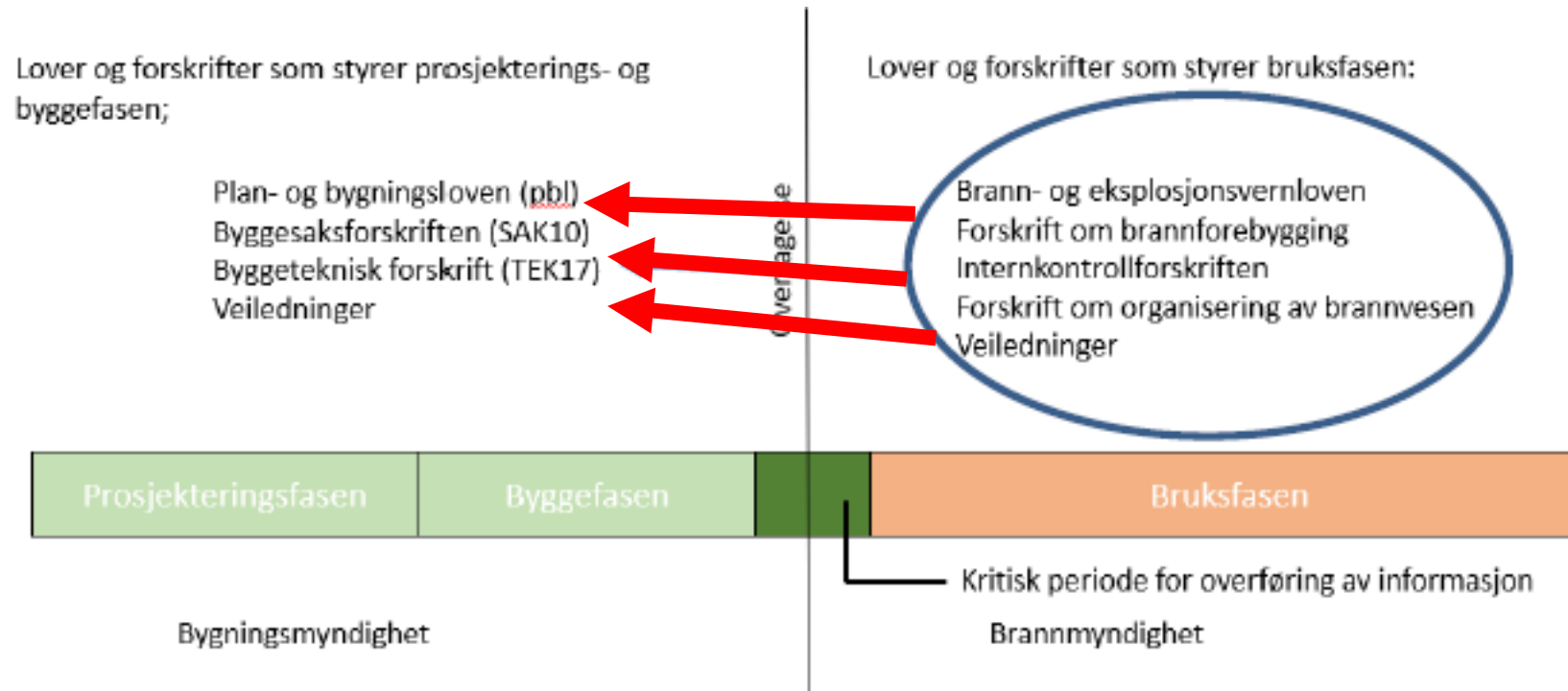
Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig.»

Brannsikkerhet i eksisterende bygg

Figur 2: Egenprodusert modell med inspirasjon fra «Brannsikkerhet for bygninger i bruk» [19] Oversikt over prosjektering-, bygge- og bruksfasen. Sirkel viser hvilken fase med tilhørende regelverk som er relevant for fasen.

Brannsikkerhet ved tiltak på eksisterende byggverk

Figur 3: Egenprodusert modell med inspirasjon fra «Brannsikkerhet for bygninger i bruk» [19] Oversikt over prosjektering-, bygge- og bruksfasen

§ 31-4. Kommunens adgang til å gi helt eller delvis unntak fra krav

Ved tiltak etter §20-1 på eksisterende byggverk kan kommunen gi helt eller delvis unntak fra tekniske krav, dersom det vurderes som forsvarlig ut fra sikkerhet, helse og miljø. Det skal ved vurdering legges vekt på [16]:

- a. byggverkets alder, formell vernestatus, type, formål, plassering, varigheten av tiltaket og nåværende tekniske tilstand*
- b. forhold som kan redusere negative konsekvenser ved at det gis unntak*
- c. fordeler som oppnås med tiltaket.*

Veiledning ved tiltak i eksisterende bygg

- PBL formål § 1-1. Lovens formål skal «Byggesaksbehandling etter loven skal sikre at tiltak blir i samsvar med lov, forskrift og planvedtak. Det enkelte tiltak skal utføres forsvarlig»
- Likebehandling
- NKF veileder
- Veiledning til Byggesaksbehandling
- Veileder fra DIBK

Eldre regelverk

- PBL 1985 §87. omfattet regelverk knyttet til tiltak i eksisterende bygg:

1. Tiltak på byggverk må ikke utføres, hvis det vil føre til at byggverket kommer i strid med bestemmelser gitt i eller i medhold av denne loven, eller fører til at byggverket kommer ytterligere i strid med de nevnte bestemmelser enn det allerede er.

- Ot.prp. nr45 : §87 for tiltak i eksisterende bygg.

«Departementet går også inn for å videreføre gjeldende lov § 87 i ny § 31-2, i tråd med utvalgets forslag. Departementet mener at det kan være behov for en særskilt unntakshjemmel for å sikre at gammel bebyggelse fortsatt kan brukes på en hensiktsmessig måte i stedet for å forfalle.»

Hvordan ble videreføringen

Hvordan ble intensjonen og videreføring av §87 inn i §31-2(PBL2008):

2019: høringsforslag ny kapittel 31: «Høringen foreslår at kommunen skal få større adgang til å gi unntak fra tekniske krav i plan- og bygningslovgivningen. Regelverket skal også bidra til at bygg holdes i forsvarlig stand, slik at de er i bruk og ikke utgjør fare eller ulempe...»

«Direktoratet foreslår at plan- og bygningsloven regulerer minimumsnivået for brannsikkerhet, og at det som minimum bør henvises til § 8 i forskrift om brannforebygging.»

Hva er *forsvarlig* brannsikkerhet

Ikke tallfestet eller beskrevet i forskrift- eller veiledningstekst

Hvordan skal brannsikkerhet måles

- Statistikk for omkomne i brann
- Analyse av dødsbranner
- Rett tiltak på rett sted
- Trygg hjemme
- Kjennetegn og utviklingstrekk ved næringsbranner 1986-2009 (skole og undervisning)

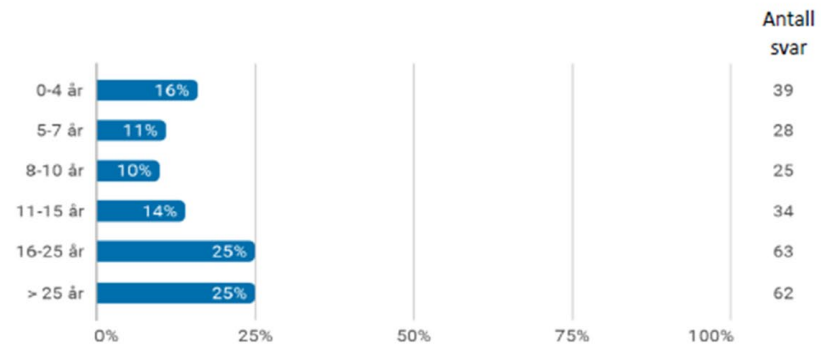
Bevaring og bærekraft

Bevaring av bygninger er ikke bare en viktig del av bevaring av kulturarven til Norge, det er i tillegg positivt i bærekraftsammenheng.

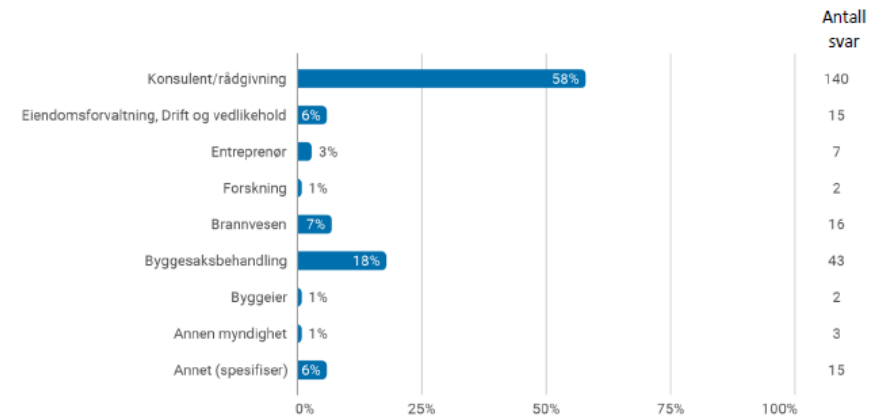
Bevaring av bygninger er ikke bare en viktig del av bevaring av kulturarven, det bidrar til bevaring av eksisterende bygningsmasser som igjen er bærekraftig.

Spørreundersøkelsen

Spørsmål 3: Hvor mange års arbeidserfaring har du?(N=251)

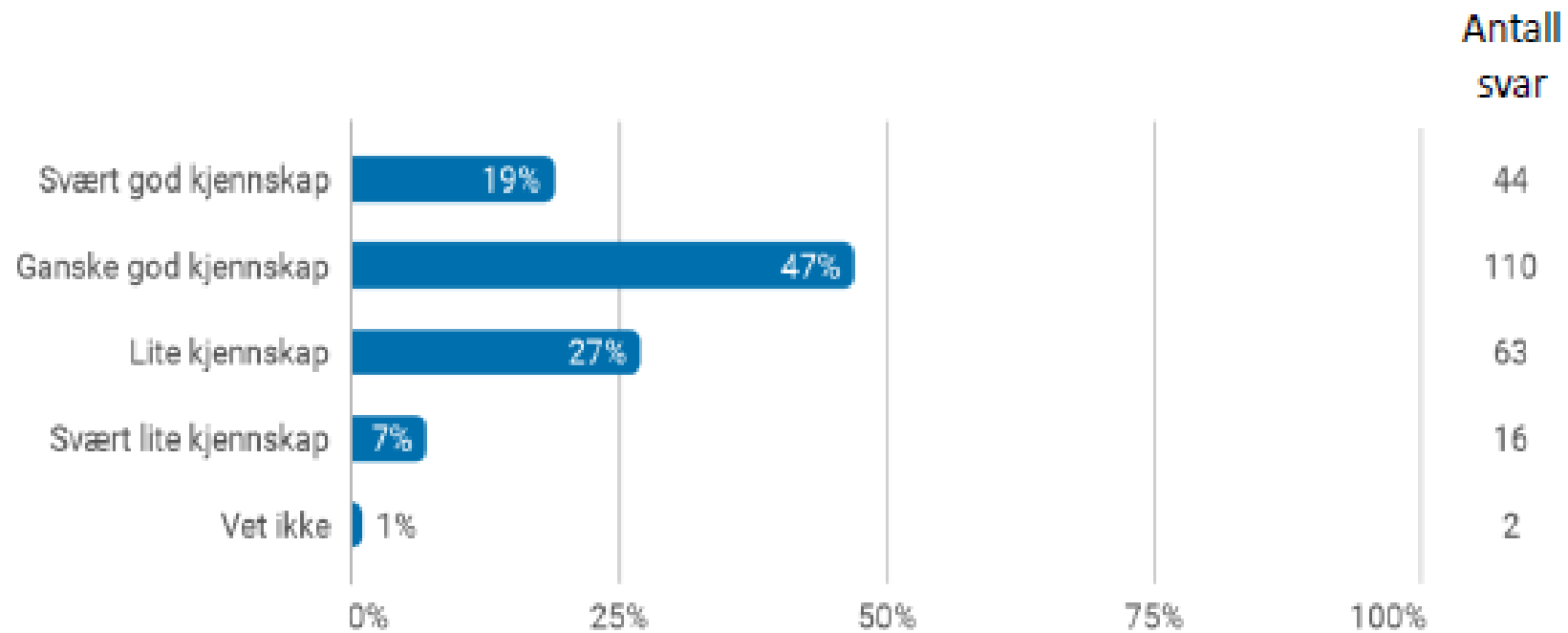

Spørsmål 5: Hva er hovedarbeidsoppgaven din?(N=243)

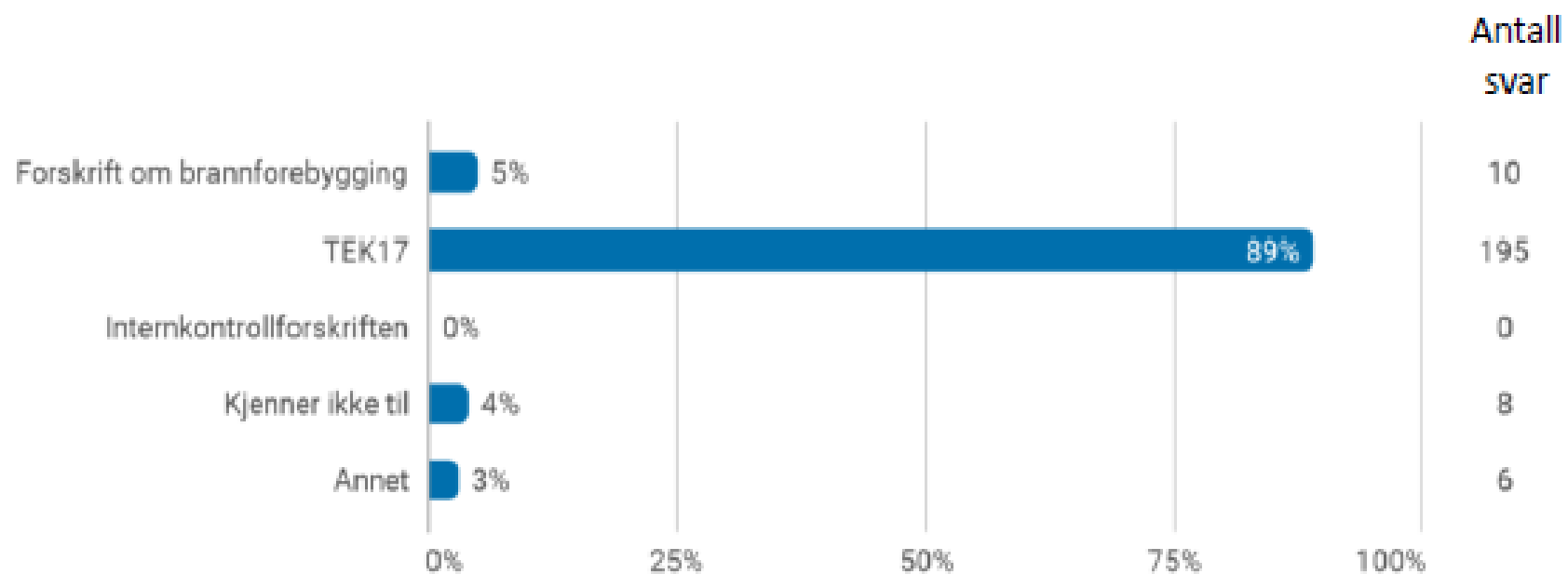

Spørsmål 8: Har du kjennskap til plan og bygningsloven Kapittel 31. Krav til eksisterende byggverk?

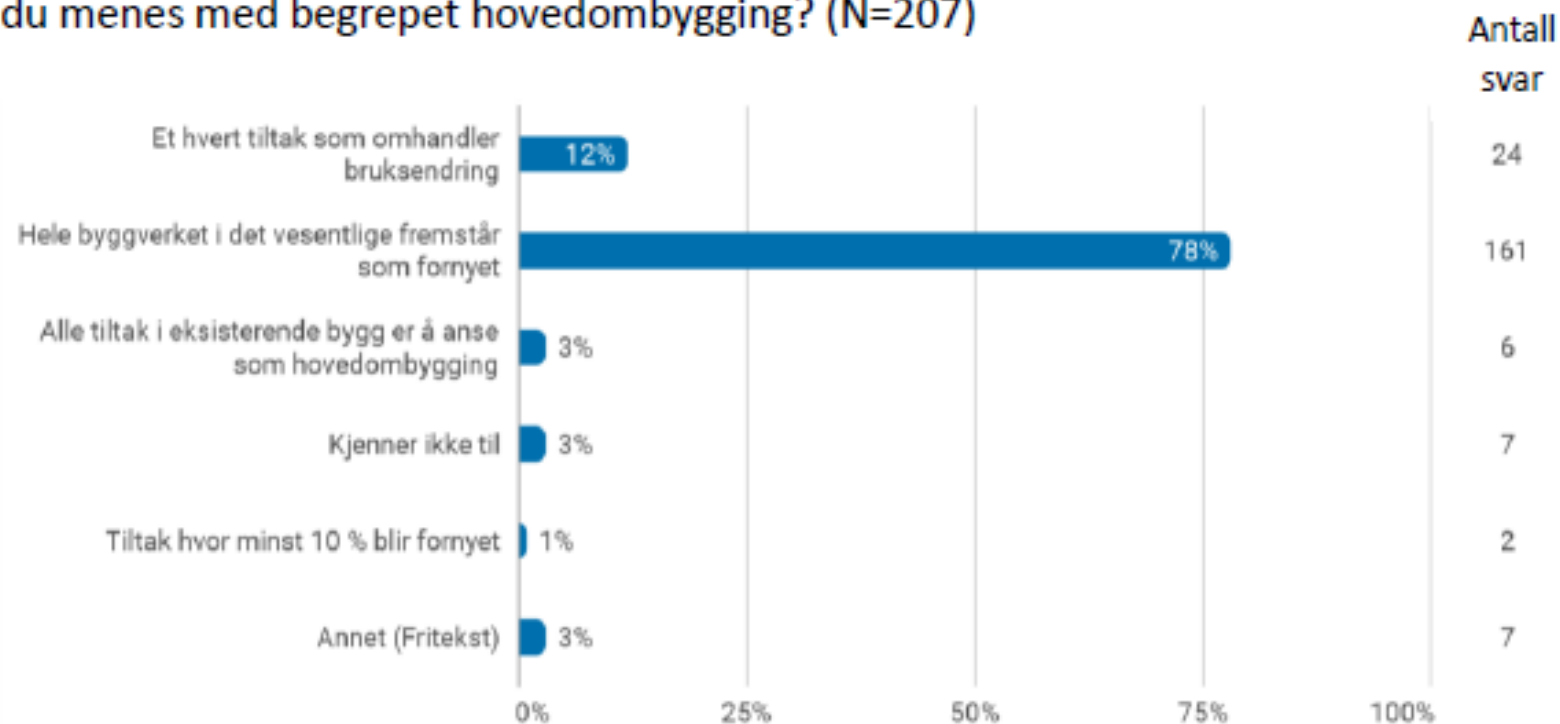
(N=235)

Spørsmål 9: Iht til PBL § 31-2 skal «tiltak prosjekteres og utføres i samsvar med krav gitt i eller med hjemmel i loven. Ved hovedombygging så angis det at kravene gjelder for byggverket i sin helhet. Ved øvrige tiltak gjelder relevante krav i loven for de delene av byggverket som tiltaket omfatter.» Hvor tenker du at man finner (tekniske) krav gitt i eller med hjemmel i loven? (N=219)

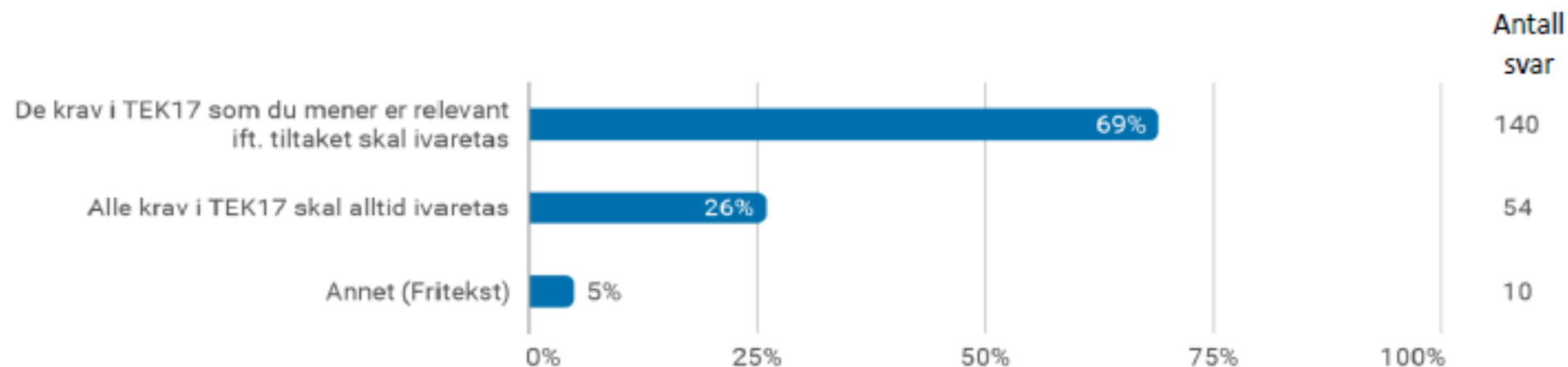

Spørsmål 10: Iht til PBL § 31-2 skal «tiltak prosjekteres og utføres i samsvar med krav gitt i eller med hjemmel i loven. Ved hovedombygging så angis det at kravene gjelder for byggverket i sin helhet. Ved øvrige tiltak gjelder relevante krav i loven for de delene av byggverket som tiltaket omfatter.» Hva tenker du menes med begrepet hovedombygging? (N=207)

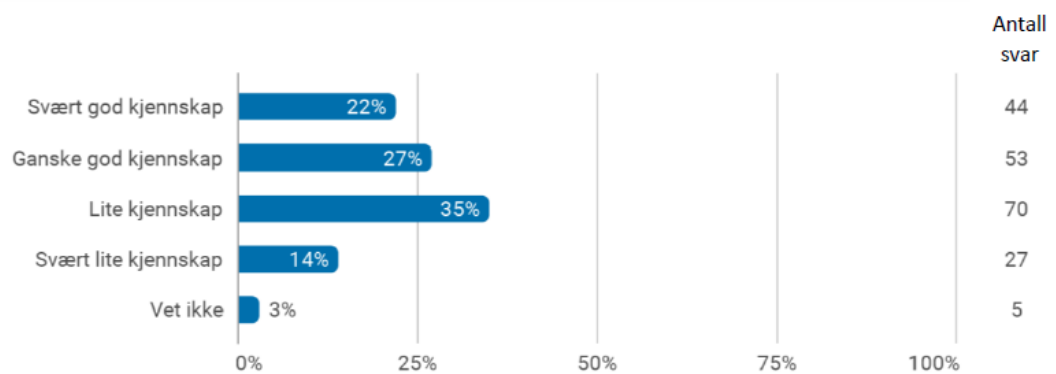

Spørsmål 11: Iht til PBL § 31-2 skal «tiltak prosjekteres og utføres i samsvar med krav gitt i eller med hjemmel i loven. Ved hovedombygging så angis det at kravene gjelder for byggverket i sin helhet. Ved øvrige tiltak gjelder relevante krav i loven for de delene av byggverket som tiltaket omfatter.»

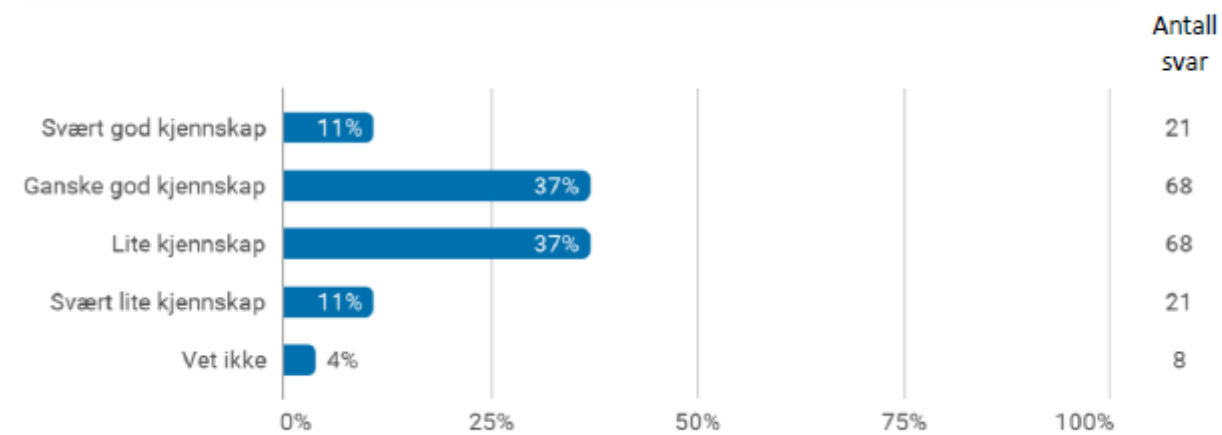
Hva tenker du at man mener med relevante krav i loven for de delene av byggverket som tiltaket omfatter? (N=204)

Spørsmål 12. Har du kjennskap til kravene/kriteriene for å kunne gi dispensasjon iht §19-2
Dispensasjonsvedtaket? (N=199)

Spørsmål 14: Har du kjennskap til PBL §31-4? (N=186)

Spørsmål 13: Søknad om dispensasjon fra branntekniske krav fra TEK17 mener majoriteten av enhetene at:

«veldig relevant, men man kan normalt ikke påregne å få dispensasjon fra krav om brannsikkerhet da det stilles strengere krav» 60%

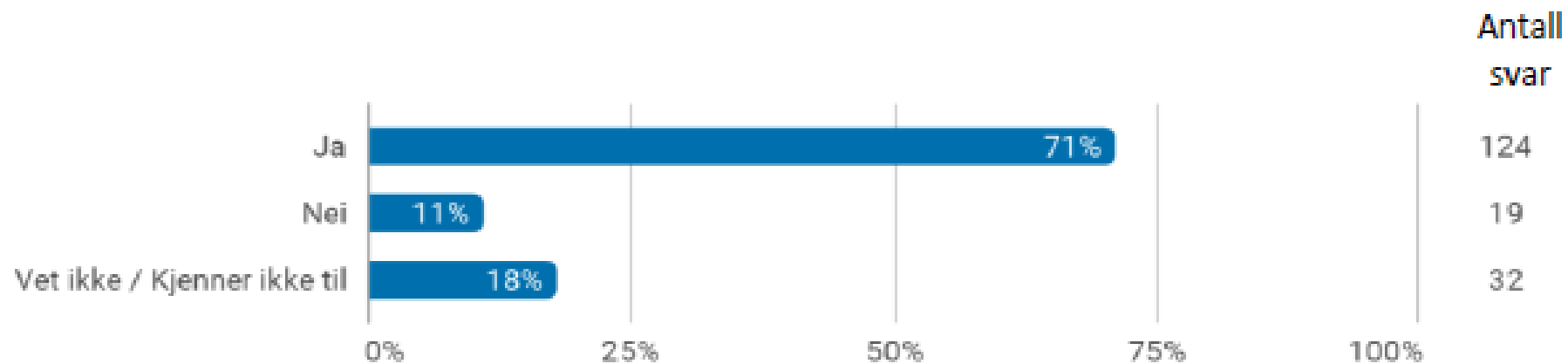
«Ikke relevant, det er søknad om unntak fra krav i TEK som er relevant» 24%

Spørsmål 15 PBL §31-4 sier, blant annet: Ved tiltak etter § 20-1 på eksisterende byggverk kan kommunen gi helt eller delvis unntak fra tekniske krav, dersom det vurderes som forsvarlig ut fra sikkerhet, helse og miljø. Mener du at man kan få eller gi unntak fra krav om brannsikkerhet?

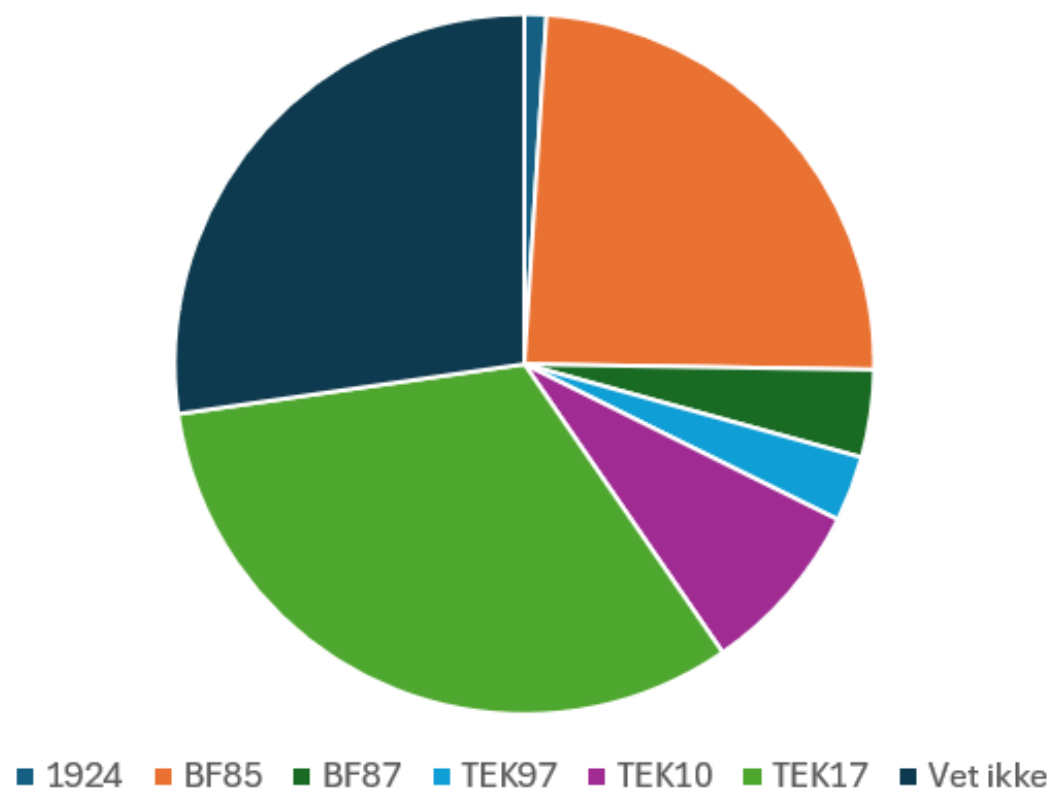
«Kun dersom brannsikkerheten totalt sett blir minst like bra eller bedre» 70%

«Ja» 18%

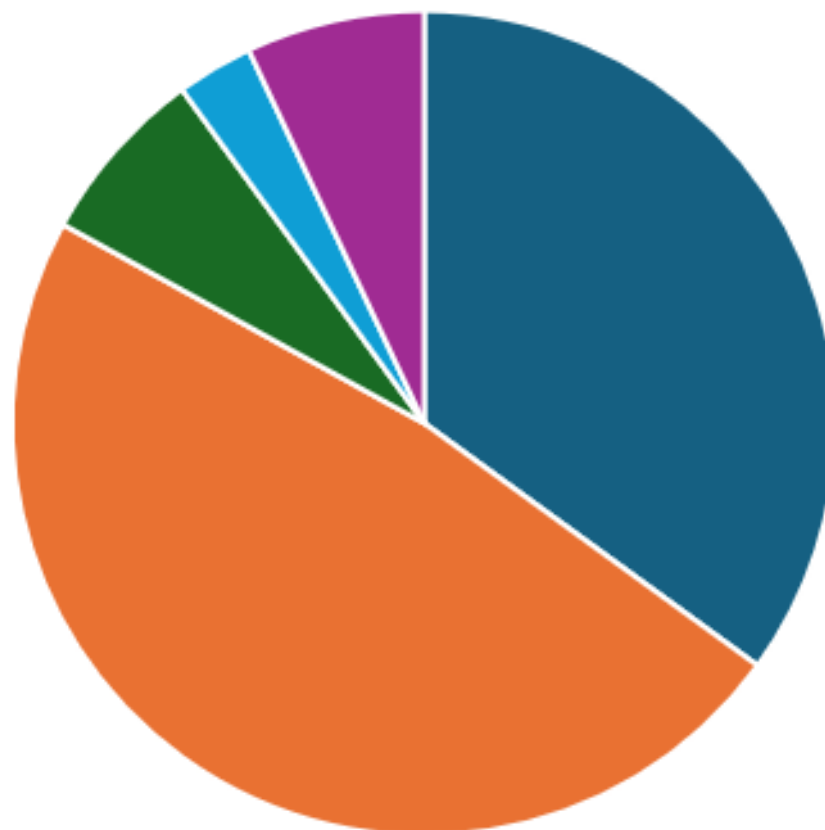
Spørsmål 17: Gitt at PBL § 31-4 tillater for unntak fra branntekniske krav forutsatt at det vurderes som forsvarlig. Dersom det vurderes at forsvarlig brannsikkerhetsnivå oppnås, kan det da gis unntak fra branntekniske krav i TEK17? (N=175)

Spørsmål 18: Gitt at PBL § 31-4 tillater for unntak fra branntekniske krav forutsatt at det vurderes som forsvarlig. Hva tenker du er å anse som et forsvarlig brannsikkerhetsnivå? Dersom løsningene tilfredsstillter krav gitt i... (N=172)

Spørsmål 21: Burde det vært tydeligere beskrevet hva som det i regelverket menes med forsvarlig (brannsikkerhetsnivå) i PBL § 31-4?

■ Svært enig ■ Ganske enig ■ Lite enig ■ Svært lite enig ■ Vet ikke

Spørsmål 23: Har du erfart utfordringer knyttet til vurdering av hvorvidt du skal godkjenne søknad om unntak fra TEK17 kap. 11 brannsikkerhet? Hvilke i så fall?

«Vi har en praksis som tilsier at vi aldri godtar fravik fra brannkrav.»

«Utydelig referansenivå»

«Ja, det er vanskelig å vite hvor dypt man skal dykke i det som byggesaksbehandler.»

«Stort sett godtar vi ikke å unnta krav til brannsikkerhet i TEK17. Dette mener jeg må vurderes i en dispensasjonsvurdering. Der opplever vi at det blir tatt en grundigere vurdering fra søkers side. Søknad om unntak blir ofte forenklet, med mindre argumentasjon og vurderinger av brannsikkerheten.»

1

Rive og bygg nytt
Bra ift krav.
Dårlig ift bærekraft.
Dårlig ift bevaring.
Dyrt og krevende for kommuneøkonomien.
Begrenset med midler til andre prosjekter

Oppgrader koste hva det koste vil
Bra ift krav.
Dårlig ift bærekraft.
Dårlig ift bevaring.
Kan bli dyrere enn å bygge nytt = uhensiktsmessig.
Dårlig kost/nytte.
Begrenset med midler til andre prosjekter

Oppgrader til et forsvarlig nivå og søk unntak

Ikke å gjøre noen ting
Dårlig ift brannsikkerhet, energi, etc.
Bra ift bærekraft, men på sikt kan forfalle
Bra ift bevaring, men på sikt kan forfalle
Utfordring med videre bruk av bygget, uhensiktsmessig

*Det er det samme som

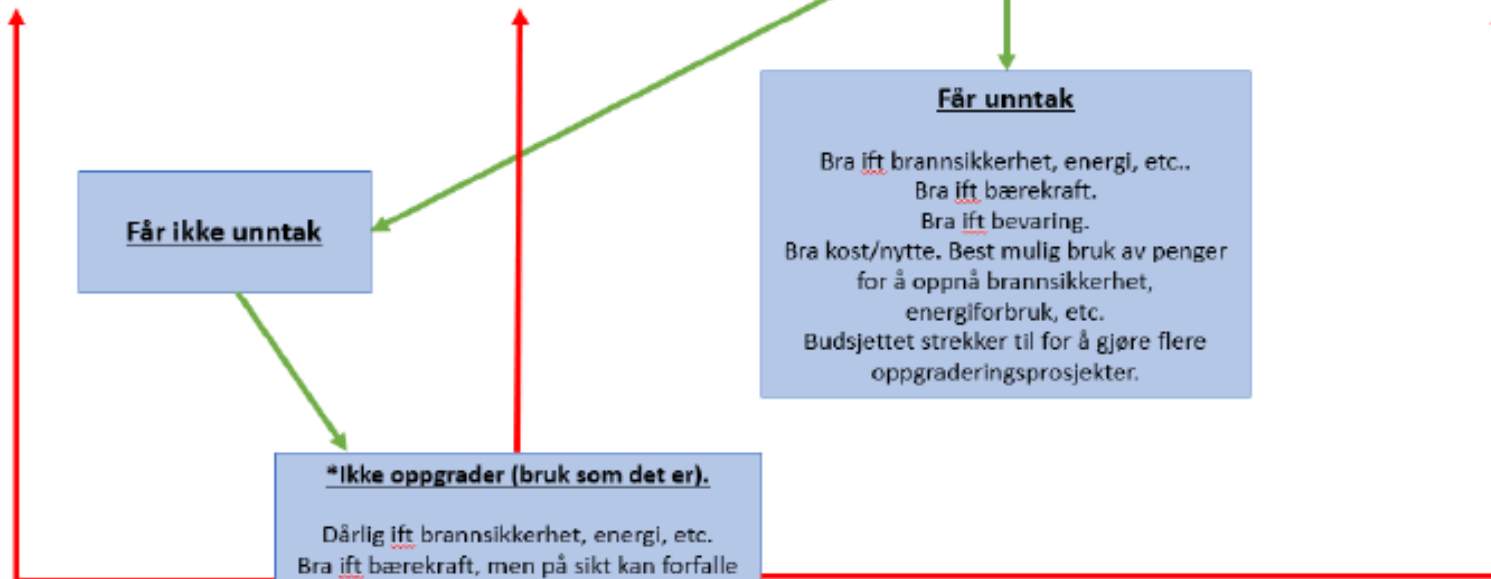
2

Får ikke unntak

Får unntak
Bra ift brannsikkerhet, energi, etc..
Bra ift bærekraft.
Bra ift bevaring.
Bra kost/nytte. Best mulig bruk av penger for å oppnå brannsikkerhet, energiforbruk, etc.
Budsjetten strekker til for å gjøre flere oppgraderingsprosjekter.

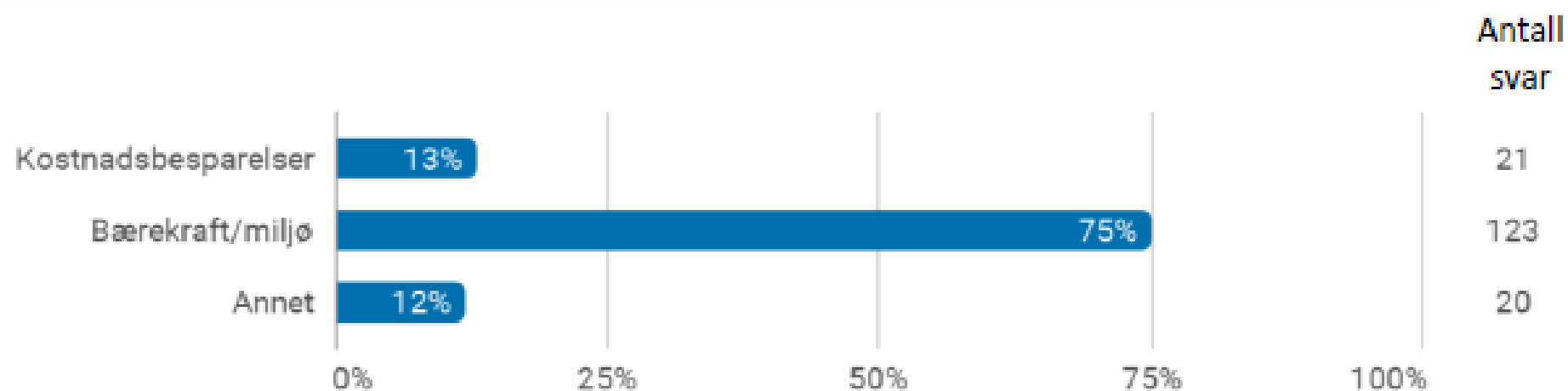
3

***Ikke oppgrader (bruk som det er).**
Dårlig ift brannsikkerhet, energi, etc.
Bra ift bærekraft, men på sikt kan forfalle
Bra ift bevaring, men på sikt kan forfalle
Utfordring med videre bruk av bygget, uhensiktsmessig for bruker

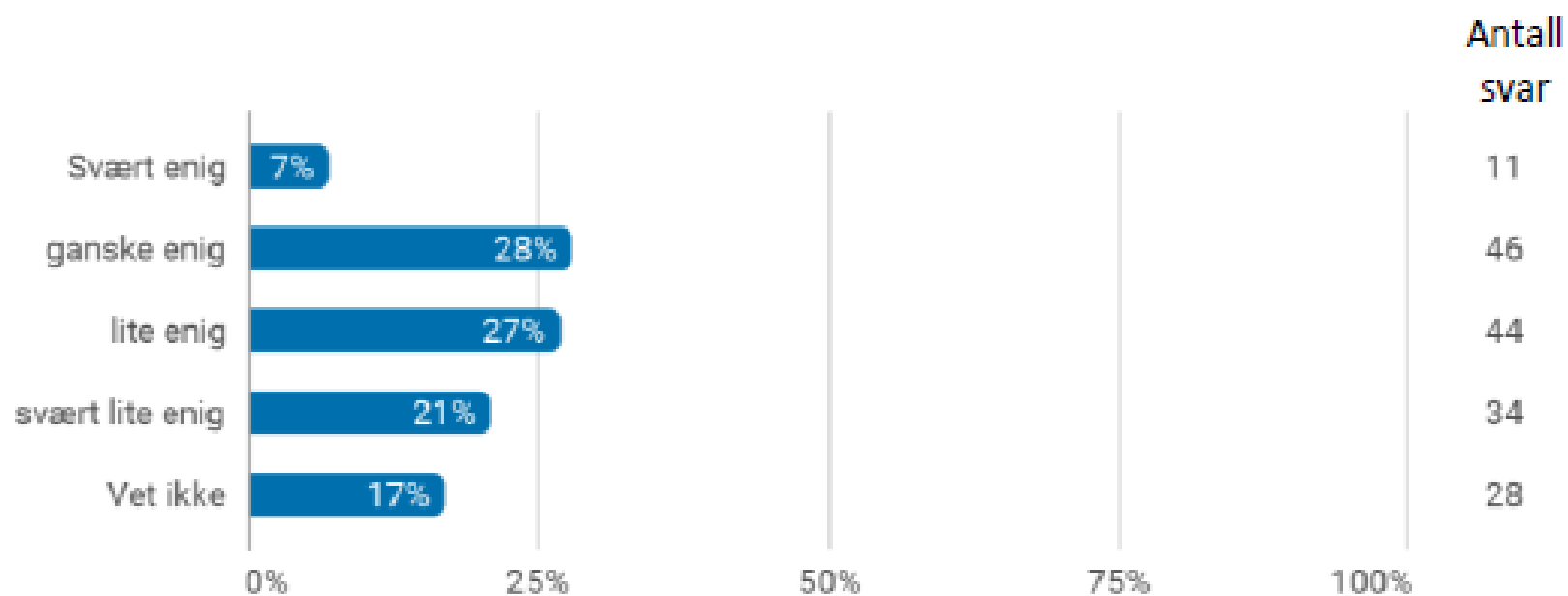

Spørsmål 25: Hva er den viktigste grunnen til å bevare mest mulig eksisterende bygninger av hensyn til?

(N= 164)

Spørsmål 29: En prosjektert løsning tilfredsstillers ikke TEK17 kap. 11 brannsikkerhet, men den tilfredsstillers Byggeforskrift 85 og er veldig bra med hensyn på bærekraft. Bør det kunne gis unntak fra TEK17? (N=163)

Hva sier dette oss

- Kompetente enheter med høy utdanning og antall års arbeidserfaring
- PBL og TEK17 er det høy kjennskap til
- Søknad om unntak og søknad om dispensasjon har ulik forståelse og praktisering
- Definerte begreper har mer lik forståelse og praktisering
- Ulik tolkning av hva som er et forsvarlig brannsikrhetsnivå
- Videreføring av PBL 85 §87 inn i PBL 31-2(2009) og inn i PBL §31-4(jan 2023) har ikke resultert i et forutsigbart system ved tiltak i eksisterende bygg og formålsparagrafen til PBL §1-1 blir ikke ivare tatt